

Det Falsterske Digelag

Referat fra årsmøde den 16. juni 2019 i Idestrup Forsamlingshus

Fra bestyrelsen deltog Søren Bjerregaard, Søren Krighaar, Flemming Juul Mortensen, Sven Andersen, Per Kamper Hansen, Søren Piil og Hans Chr. Mortensen. Der var afbud fra Finn Nonbo og Jens Corneliussen. Til stede var i alt 51 personer.

Digelagets formand, Søren Bjerregaard, bød velkommen til årsmødet. Han præsenterede bestyrelsens medlemmer og spurgte, om der var repræsentanter for pressen til stede; det var der: Peter Levinsen Hansen fra Folketidende. Herefter gik man til dagsordenens

Pkt. 1 Valg af dirigent

Formanden foreslog advokat Simon Mortensen, der blev valgt. Dirigenten takkede for valget og konstaterede, at mødet var rettidigt indkaldt.

Pkt. 2 Valg af 2 stemmetællere

Ebbe Edvardsen og Erling Skafte-Pedersen blev valgt.

Pkt. 3 Redegørelse fra bestyrelsen

Bestyrelsen har i lighed med tidligere år skrevet en ledelsesberetning i årsrapporten. Ledelsesberetningen beskriver de økonomiske forhold, som har gjort sig gældende i regnskabsåret 2018. På digelagets hjemmeside www.detfalsterskedigelag.dk oplyses der om de aktiviteter, som der er givet tilladelse til på strand og dige. Der oplyses også om myndighedsafgørelser og beslutninger. Derudover lægger bestyrelsen referater fra bestyrelsesmøder på hjemmesiden.

Digesyn med Kystdirektoratet

Tirsdag den 8. maj 2018 afholdtes digesyn med deltagelse af bestyrelsen, opsynsmanden og Holger Toxvig, Kystdirektoratet.

Diget blev besigtiget i sin helhed fra syd mod nord.

Ved Dillet er stranden høj, så der er ingen stejl kant i klitten.

Der er en del gyvel. Digelaget overvejer slagleklipning. Der er enighed om, at gyvelen ikke må brede sig.

Ved Bøtøgården st. 13.4: Stenene ved trappen fjernes, og roserne slås. Der fyldes ler i hullet.

Ca. st. 12.6: Det er her, det i pressen omtalte skibsvrag er fundet. Vraget er ikke synligt i dag.

Ca. st. 7.5: Der er et lille bådespil her. Ejeren oplyser, at spillet placeres i begyndelsen af maj og fjernes i begyndelsen af oktober. Der er tre både, der benytter spillet, der har været anvendt i mere end 30 år. Laget tager ejerskabet af det lille fundament, som spillet placeres på. Holger Toxvig anbefalede en pragmatisk løsning, hvor den nuværende ejer af spillet får lov at fortsætte i foreløbigt 5 år. Bådene må naturligvis ikke beskadige klitten.

St. 5.6: Vandværket har fyldt op omkring den nye brønd.

St. 4.8: En dame vil opsætte en lille bænk i klitten. Placeringen vises, og Holger Toxvig bakker op om, at laget kan placere sine egne bænke i klitten et passende sted, hvor klitten kan tåle belastningen.

Elkenøre Øvej: Et lille trekantet område er af kommunen ryddet for træer. Derfor vil afspærringsbommen på vedligeholdelsesvejen blive flyttet.

St. 1.4: En landinspektør har markeret skellet. Det fremgår, at otte lodsejere ikke har placeret hæk eller hegn i skel. Forholdet skal bringes i orden, så hæk og hegn er i oprindeligt skel.

For enden af Havlykkevej i den nordlige ende af diget overvejes placeret et slæbested lige syd for høfden. Anvendelse af betonsveller kunne være en mulighed. Lokale lystfiskere har i mange år benyttet området til at sejle ud fra i deres joller.

Det kunne ved besigtigelsen konstateres, at såvel digeskråninger som klitter generelt var intakte og i god vedligeholdelsesstand. Digesynet gav ikke anledning til yderligere bemærkninger.

Tirsdag den 2. oktober 2018 afholdtes digesyn med deltagelse af bestyrelsen, opsynsmanden og Holger Toxvig, Kystdirektoratet.

Diget blev besigtiget i sin helhed fra syd mod nord.

St. 16.2 ved Sydfalstervej: Der er et cykelspor op ad digebagskråningen. Disse cykelspor skal repareres, når de bliver dybe. Ved trappen ved siden af er der knækket en pæl, og tråden er klippet over. Ud mod stranden er en del skår fyldt op med sand. Hjælmeplanterne har arbejdet sig fint udad.

St. 15.1 ved Dillet: Stien ned til stranden virker stabil.

St. 11: Der er lagt ler ud i sporene på digekronen på en lang strækning. Det ser fornuftigt ud.

St. 10.3: Her er der igen et cykelspor på bagskråningen. Sporet er slidt igennem til sandet. Det er derfor nødvendigt at reparere. Der vil blive sat hegn op for at styre cykeltrafikken.

St. 8.7: Der er enighed om, at leret bør udlægges på digekronen, så der er lidt overhøjde på midten. Forskellige praktiske måder at gøre det på drøftes.

St. 8.2: Stien til stranden er lav. Der vil blive fyldt et læs ler i, og der lægges grus øverst.

St. 1.6 ved Elkenøre Øvej: Den i sidste referat omtalte afspærringsbom er blevet flyttet, så den er placeret fornuftigt, efter at et lille område er ryddet for træer.

St. 0.8: Ingen af de otte grundejere, der skal flytte deres hæk eller hegn for at respektere skel, er kommet i gang. Den største afvigelse fra skel er ca. 3 m.

Digesynet afsluttedes med en besigtigelse af lerdepotet ved afvandingskanalen, hvorfra materialet til udlægning på digekronen hentes. Der er i dag ca. 600 m³ i depotet.

Det kunne ved besigtigelsen konstateres, at såvel digeskråninger som klitter generelt var intakte og i god vedligeholdelsesstand.

Digesynet gav ikke anledning til yderligere bemærkninger.

Diget

Der kan desværre konstateres dybere slidspor på diget som vi efter aftale med digeingeniør Holger Toxvig fylder op med ler fra vores jorddepot. Vi har ændret på måden som vi reparerer slidsporene på, idet vi tidligere lagde lergrus fra Bjørup Grusgrav på digekronen i hele dets bredde og i et lag på ca. 30 centimeter. Blandingen bestod af ler, grus og sten. Blandingen blev så harpet, derved store sten blev filtreret fra og den var nemmere at arbejde med maskinelt. Ulemperne var, at hele digekronen blev fedtet ved regn og at der ikke kunne færdes på kronen i en længere periode. Vi har også kunnet konstatere, at blandingen er sårbar i en tørkeperiode, idet leret og gruset slides og blæser bort fra kronen. I 2018 har vi manuelt lagt moræneler i sporene på digekronen. Fordelen er, at der kan færdes ved siden af de reparerede spor ved regn og at leret holder længere. Ulempen er, at det er ret arbejdskrævende. Vi kan også konstatere slidspor ved siden af trapperne på bagskråningen. Disse udbedres med enten

plastikkassetter eller ler. Der er lavet 4 trapper af egetræ ud for stierne i Bøtøskoven. Trapperne er bekostet af Guldborgsund Kommune, men er desværre blevet smallere end aftalt. Der er blevet repareret på de gamle cementtrapper, enten pladsstøbt eller ved udskiftning af hele trin. Hegnet ved digets fod har fået skiftet rådne eller knækkede egetræspæle efter behov. Vi oplever desværre en del hærværk på diget – både på bomme som bliver brækket op og på skilte som bliver overmalet. Det bliver selvfølgelig meldt til politiet, da det er noget svineri. Men det koster også penge og arbejde og det bliver ikke kønner. Det er fast arbejde med græsslåningen på diget hvert efterår. Igen i 2018 fik vi hjælp af Bøtø Nor til slåningen af bagskråningen. De har en rigtig god slåmaskine med en lang arm, så vi undgår at køre på trapperne. For enden af Havlykkevej har vi, sammen med det lokale bådelaug, forsøgt at skaffe penge til en bådrampe over diget til vandet. Vi søgte på vegne af bådelaugene om midler til projektet, men desværre blev der ikke doneret penge til projektet fra fonden. Diget er stærkest ud for Havlykkevej, idet de første ca. 200 meter af diget er bygget ind i en lerskråning.

Katastrofevejen

Digelaget ejer det 7,5 meter brede areal mellem digets fod og sommerhusene, i daglig tale kaldet katastrofevejen. Digelaget erhvervede området i 1943 til brug for arbejdskørsel.

Da digelaget af arbejdsmæssige årsager skal kunne køre på katastrofevejen, er det nødvendigt at beplantningen og hegnene holdes, så vejen er farbar uden at beskadige digelagets maskiner. Digelaget beskærer jævnligt bevoksningen langs katastrofevejen ind mod sommerhusene. På strækningen mellem Elkenøre Øvej og Havlykkevej i den nordlige ende af diget, kan bestyrelsen konstatere, at flere naboejendomme overskrider skellinjen på katastrofevejen med hegn og beplantning af arealet. For at være på den sikre side, og da skelpæle på strækningen er en mangelvare, besluttede bestyrelsen at landinspektørfirmaet LE34 skulle markere en linje på strækningen. Bestyrelsen havde derefter et godt grundlag for at skrive et brev til de naboejendomme som ved en fejl var kommet til at overskride skellinjen.

Landmanden i den nordlige ende har flyttet sit hegn tilbage til det oprindelige skel. Der er indgået aftale med ejendommene Strandskadevej 10 og Skovduevejen 26 om flytning af hegn tilbage i oprindelig skel. Skovduevejen 22 har også fjernet de sorte planker, som stod på katastrofevejen. En anden ejendom har flyttet 2 stolper tilbage i oprindelig skel. Digelaget er nu begyndt at fjerne bevoksningen på katastrofevejen i den nordlige ende af sommerhusområdet, og det forventes herefter, at de sidste ejendomme også snart flytter deres hegn tilbage i oprindelig skel.

Digelaget har indgået aftale med Guldborgsund Kommune om opsætning af et ekstra dyrehegn på katastrofevejen langs digets fod med faldlåger på vandrestierne mellem skoven og stranden, ud for den nordlige halvdel af Bøtøskoven, som nu er ejet af Dansk Naturfond og som kommunen er driftsansvarlig for. Digelaget frygter, at dyrene en dag står oppe på diget og skader dette.

Nord for Elkenøre Strand er katastrofevejen for år tilbage gjort cykelegnet, og digelaget indkøber løbende grus, som bliver udlagt med midler fra almenfonden for at kunne bevare muligheden for cykling langs diget. Vejen er flittigt benyttet.

Stranden

Det fremgår af naturbeskyttelsesloven, at det er kortvarigt tilladt at have en båd uden motor liggende på strandbredden. Ønsker man at have sin båd liggende på stranden i mere end 1 døgn kræver det lodsejerens tilladelse. Hvilket vil sige digelagets tilladelse.

Endvidere anbefaler Kystdirektoratet, at både mv. ikke placeres ud for digerne om vinteren, da både under stormvejr kan skade diget.

Der må ikke slås pæle i diget eller i stranden til fastgørelse af både. Både må ikke anbringes i klitten eller på diget, idet det vil skade beklædningen. Desværre kan vi igen konstatere, at der ulovligt slås pæle i stranden efter højvands-hændelserne i 2017 og 2019.

Bestyrelsen har nu i flere år annonceret med udlejning af ankerklodser til nedgravning i sandet på stranden. Prisen er DKK 400,- plus moms pr. år. Ankerklodsen består af beton støbt i et dæk uden kanter og med en kæde i midten. Der er ingen skarpe kanter, som gående kan slå sig på. Digeingeniøren synes godt om forankringsklodsen, idet den ikke kan skade diget. Guldborgsund Kommune bekostede igen i 2018 strandrengøringen og oprydningen efter Sankt Hans bålene på stranden. Der var igen i 2018 en del aktiviteter på stranden. Trygfonden har i samarbejde med Guldborgsund Kommune og digelaget opsat livreddertårnet for enden af Marielyst Strandvej og har også bekostet redningskransene, som er opsat på

stativerne til strandnummerskiltene. Der blev afholdt flere aktiviteter på stranden ud for Marielyst Strandvej i løbet af sommeren. Aktiviteterne annonceres på digelagets hjemmeside.

Ved højvandsændelsen den 4.-5. januar 2017 blev stranden ca. en halv meter lavere ved klitten. Det tager flere år at få sandet tilbage på stranden igen. Den smule, som var kommet tilbage igen, blev skyllet ud med højvandsændelsen igen i januar 2019. Strandens er også blevet bredere, idet vandet hølvede op til 5 meter af klitten mange steder. Pga. af den relativt flade strand oplevede vi flere hændelser i løbet af året, hvor vandet kom op og skyllede sand ud af klitten.

Retningslinjer for indtægtsgivende virksomhed, sportsarrangementer, kulturelle begivenheder mv. på Det falsterske Diges arealer. v/ Sven Andersen

Sven Andersen oplyste, at der p.t. er modtaget ansøgninger om 4 arrangementer. Herefter redegjorde han for forholdene omkring adgang mv. og prissætning og nævnte, at der i 2018 havde været afholdt 10 arrangementer. Nogle foregik på diget, andre på stranden, hvorfor opsynsmanden skulle medvirke i et vist omfang. Nærmere om ansøgningskema mv. kan indhentes hos Sven Andersen eller findes på digelagets hjemmeside.

Digelagets driftsmateriel og bygninger

Driftsmaterialet vedligeholdes løbende og er funktionsmæssigt i orden. Der har kun været små investeringer hen over året, men maskinerne er efterhånden oppe i årene og der må imødeses flere reparationer eller udskiftninger i fremtiden. Vi sparer stadig op til et større maskinhus, som skal indpasses med det eksisterende maskinhus, idet pladsen i vores nuværende maskinhus er for trang. Digelaget har modtaget en positiv skriftlig tilkendegivelse fra ejeren af naboejendommen om handel og mageskifte af et jordareal, men den er betinget af, at vi kan opnå en forhåndsgodkendelse til placering af et nyt maskinhus, delvist inde på hans ejendom. Vi afventer nu udfaldet af ansøgningen.

Digelagets administration

Bestyrelsen har et driftsudvalg, som tager sig af den daglige drift, og udvalget består af formanden, kassereren og opsynsmanden.

Søren Krighaar er kasserer i digelaget.

Søren Bjerregaard deltager i følgegruppen for Helhedsplan Marielyst.

Sven Andersen står for registrering af bænke og inventar på diget.

Sven Andersen behandler ansøgninger på digelagets arealer efter retningslinjer, som er godkendt af bestyrelsen. Det er også Sven Andersen som ajourfører beredskabsplanen.

Jens Corneliusen er digelagets repræsentant i følgegruppen for Bøtøskoven.

Finn Nonbo, Jens Corneliusen og Hans Christian Mortensen er referenter til møder.

Medhjælpere på diget

Til at hjælpe os på diget med det daglige arbejde og opsyn, har vi ansat Thomas Poulsen og Henning Gammel, som efterhånden har opnået en stor erfaring med diget. Thomas står for den daglige ledelse med planlægning af arbejdsopgaver på digelagets arealer. Henning træder til, når der er brug for et par ekstra hænder og ved ferieafløsning. Vi har et dygtigt par som fungerer godt sammen.

Digelagets økonomi

Digelaget kom ud af 2018 med et overskud i resultatet på DKK 571.835 mod DKK 694.809 for det foregående år. Det skyldes et større aktivitetsniveau end året før. Der er overført DKK 139.388 til Katastrofefonden, hvilket svarer til en pristalsregulering på 3 procent. Overskuddet henlægges til udvidelse af det eksisterende maskinhus og til opbygning af en større egenkapital. Almenkontoen har betalt DKK 4.800 til formål, som kommer almenheden til gavn på diget. I budgettet for 2020 fastholdes et uændret partsbeløb på 40 øre pr. part, hvilket svarer til DKK 152,- for et sommerhus, hvortil der skal lægges moms.

Reglementet

Guldborgsund Kommune vedtog i december 2017 deres eget reglement for Det Falsterske Dige, trods bestyrelsens protest. Bestyrelsen for digelaget klagede til Miljø- og fødevareklagenævnet, også benævnt Nævnenes Hus over det nye reglement, som bestyrelsen forventer vil medføre mere færdsel på diget.

Diget er bygget af sand og derfor ikke konstrueret til færdsel, og man kan ikke bare bygge videre på et dårligt fundament. I juli måned modtog vi svaret fra Nævnenes Hus, som gik digelagets bestyrelse imod.

Hans Christian Mortensen fra bestyrelsen fulgte op: Bestyrelsen havde i samråd med digelagets advokat valgt at ansøge kommunen om at bevare skiltningen, der angiver at cykling ikke er tilladt på diget, for at undgå nedslidning af dæklaget på digekronen. Guldborgsund Kommune havde afslået, og afslaget blev i august 2018 påklaget til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. En henvendelse til nævnet først i 2019 om sagens forløb gav det svar, at en afgørelse kunne forventes inden udgangen af august i år.

Bestyrelsens arbejde og fremtiden

Området for enden af Marielyst Strandvej skal forstærkes yderligere, da det er det svageste område på hele digeanlægget. Hegnet, som er opsat for at beskytte klitten for enden af Marielyst Strandvej, har været en succes. Klitten er vokset stor og stærk og kan i dag yde en bedre beskyttelse end for få år siden.

Den nordlige halvdel af Bøtøskoven er købt af Dansk Naturfond. Det er Guldborgsund Kommune som står for driften af naturskoven. For at holde dyrene inde i skoven, så skal der opsættes et ekstra hegn ved skoven og langs med diget. Ud for de nye trætrapper skal der sættes faldlåger. Digelaget har en repræsentant i følgegruppen for Bøtøskoven.

Der skal skabes bedre arbejdsforhold for opsynsmændene på vores materielplads med bl.a. et nyt maskinhus.

Bestyrelsen undersøger om der i andre digelag kunne være interesse for en sammenslutning af digelag i Danmark. Som det er i dag, er der ingen, som taler digelagenes sag overfor politikerne på Christiansborg, og det skinner klart igennem i lovgivningen på området. Men det er meget arbejdskrævende at opstarte sådan en forening.

Digelaget er opmærksom på en fremtidig havspejlsstigning, som kan medføre, at diget skal forhøjes. Derfor er bestyrelsen i tæt dialog med kystdirektoratet om mulighederne for at styrke diget. Bestyrelsen opsøger også med mellemrum andre digelag for at høre om deres erfaringer.

Sandfodring er det som bruges mod kyst-tilbagerykning ud for flere andre diger rundt omkring i landet, og det er noget som der normalt kan opnås myndighedstilladelse til. Derfor har digelaget besøgt Det Lollandske Digelag og Det Nordfynske Digelag, hvor der jævnligt benyttes sandfodring mod tilbagerykning af kysten. På Lolland sandfodres der ved overgangen mellem hård og blød kystbeskyttelse. På Nordfyn bruges det på hele digestrækningen i forbindelse med parallelhøfter. Det er bekosteligt, og der er en risiko for at sandet flytter sig fra området. Det bliver dog gerne inde i kystzoneområdet. Det Falsterske Digelag har gennem tiderne været begunstiget af en opbygningskyst. Det vil sige, at der aflejres materiale foran vores dige. Hvis havspejlet skal stige i fremtiden, kan det måske medføre, at vi i stedet får en tilbagerykningskyst. Det er noget af det, som vi drøfter med kystdirektoratet.

Under højvandshændelsen i januar 2019 mistede vi yderligere nogle meter af forstrandsdiget ud den sydlige ende af Gedesby. Vi kan nu klart se, at hvor der er hårde materialer på stranden, der mister vi sand på læsiden. Derfor overvejer vi sammen med kystdirektoratet tiltag, som kan mindske dette problem. Problemet fx. ud for Elkenøre Øvej er, at under en højvandshændelse som i januar 2019, der virker nedkørslen til stranden som en høfte med stor skade på læsiden af forstrandsdiget til følge. Vi kan også se, at høfterne ud for fårevasken medfører store skader på læsiden af forstrandsdiget. Det generelle problem med høfter er, at de giver i luvsiden og tager i læsiden.

En løsningsmulighed kunne være en kombination af parallelhøfter, også kaldet bølgebrydere og sandfodring.

Vi er ikke i en situation, hvor vi har et akut problem, men vi har mistet meget sand i forstrandsdiget i både 2017 og 2019. Det kan være meteorologiske tilfældigheder, men det kan også være begyndelsen på større udfordringer med at beskytte de bagvedliggende ejendomme.

Redegørelsen blev taget til efterretning af forsamlingen.

Pkt. 4 Regnskab og budget

Digelagets kasserer, Søren Krigaard, gennemgik hovedpunkterne i regnskab og budget og nævnte herunder bl.a., at det i disse år var vanskeligt at forrente digelagets formue med mærkbart afkast.

Regnskabet og budgettet blev taget til efterretning.

Pkt. 5 Valg af 2 bestyrelsesmedlemmer

a) 1 medlem vælges blandt de fastboende fra Væggerløse Sogn.

På valg var Jens Corneliussen, som var villig til genvalg. Der blev ikke foreslået andre kandidater. Jens Corneliussen blev genvalgt.

b) 1 medlem vælges blandt sommerhusgrundejerne fra Skelby og Gedesby Sogn (kandidater må ikke have folkeregisteradresse på ejendommen)

På valg var Flemming Juul Mortensen, der ikke ønskede genvalg. FJM foreslog Benny Ellekjær, Gedesby, som kandidat. BE præsenterede sig selv i korte træk og oplyste på spørgsmål herom, at digets sikkerhed var første prioritet. Der var ikke yderligere kandidater, hvorfor Benny Ellekjær valgtes som nyt medlem af bestyrelsen.

Pkt. 6 Valg af revisor

På valg var Preben T. Møller, der var villig til genvalg.

Preben T. Møller blev genvalgt.

Pkt. 7 Emner til drøftelse

Ingen.

Pkt. 8 Eventuelt

Birthe Grand spurgte til planer for stranden ved Gedesby mhp. sikring af klitten?

Søren Bjerregaard oplyste, at vi samarbejder med kystdirektoratet, og vi har forhørt os hos et firma, der foretager sandfodring. Der er tale om betragtelige udgifter. Vi har ingen konkrete planer, men undersøger mulighederne.

Johnny Sand spurgte til forsamlingens holdning til cykling med henvisning til, at man kan cykle på det lollandske dige.

Søren Bjerregaard oplyste, at et flertal i bestyrelsen er imod cykling på diget, samt at det falsterske dige ikke er umiddelbart sammenligneligt med det lollandske pga. væsentlige forskelle i konstruktion og tilstand.

Herefter fulgte en række indlæg for og imod cykling – flest imod – samt anerkendende bemærkninger om bestyrelsens indsats.

Astrid Johansen spurgte til bevoksningen foran forstrandsklitten – den er vel med til at styrke klitten? Havde konstateret, at noget af den i perioder blev fjernet.

Søren Bjerregaard oplyste, at det foregik i forbindelse med kommunens strandrensning, men vi er opmærksomme på forholdet!

Da der ikke var flere indlæg, takkede dirigenten for god ro og orden og gav ordet til formanden.

Søren Bjerregaard rettede en tak til det afgående bestyrelsesmedlem Flemming Juul Mortensen og bød Benny Ellekjær velkommen. Videre takkede han digelagets samarbejdspartnere og sluttede med tak til dirigenten og tak til de fremmødte.

Mødet slut kl. 11.35.

Ref. Hans Chr. Mortensen